

ПРИЛОЗИ

ОПШТИ ЛИСТ МАНАСТИРА ОСТРОГА ИЗ СРЕДИНЕ XVIII ВИЈЕКА

Међу толиким српским рукописним књигама које су се нашле по јавним и приватним библиотекама у разним градовима Европе јесте и књига *Општи лист манастира Острога*. (Наслов је узет из књиге). Књига се данас налази у породичној библиотеци господина Луиђија Лафранкија, директора Државног архива у Венецији, који је био љубазан да ми је стави на увид и дозволи да је микрофилмујем. Користим прилику, иако он ове ретке неће прочитати, да му захвалим на предусретљивости и љубазности.

Разни су разлози и околности нестанка и одношења српских рукописних књига из наших манастира и цркава. На посљедњој страни корица ове књиге стоји забиљешка на италијанском језику: *Libro ecclesiastico illirico salvato nel 1768. dalle mani di Turchi all'atto della irruzione di Montenegro* (Црквена књига на илирском језику спашена 1768. из руку Турака приликом напада на Црну Гору). Очигледно, онај који је написао ову биљешку желио је да себе или некога другог приказе као спасиоца вриједних ћириличких књига. Истина је обрнута. Књигу није спасио од Турака ниједан млетачки функционер, него је, кад ју је спасио неки непознати Србин, једноставно однио.

И књиге дијеле судбину народа из којег су поникле. Приликом турског напада на Црну Гору 1768, Турци су однијели многе драгоцености из Острошког манастира. Један калуђер манастира Острога, који се није усудио да се потпише, осим шифровано, оставио је неколико значајних појединости о турском нападу на Црну Гору и пљачкању манастира. „В љето 1768. године, мјесеца августа 15/26, би рат на Црној Гори. . . и тогда похараше Турци Бјелопавлиће и манастир острошки“. У Бјелопавлићима Турци су отели готово сву стоку и „робље на вјеру преварише и поробише, о леле жалости љути и плача свега народа славеносрпскога“. Ово писмо није датирано, ни адресовано, али је сигурно да је писано истог дана кад и остала два писма датирана са 12/23. новембра 1768. године. Непознати калуђер упутио се у Клишки санџакат да пронађе опљачкане вриједности. Из „Санџака клишкога“ калуђер је упутио писмо митрополиту црногорскоме и приморскоме Сави Петровићу а пропратно писмо од истог датума, наводно писано из Далмације, упућено је архимандриту манастира Савине Нектарију. Калуђер моли архимандрита да писмо достави владици Сави. У неадресованом писму

калуђер манастира Острога говори о пљачкању манастирских реликвија. „От града Бијаћа, бијаћки капетан и његово друштво уграбили (су) крст велики црковни и прочи вешти што су се обрели и книги црковни. И обрете се један богољубиви христијанин от Клишког санџака от села от Средак у Сербу именован кнез. . .“ Име кнеза је шифровано. Калуђер се са правом бојао да писмо не падне у руке Турцима и тако открије име овог кнеза. И кнез „откупи три књиге: једну тестаменту на средње коло, друго евангелије сербско и сеј општи лист“. У писму владици Сави калуђер наводи исте податке, с том разликом што не наводи поријекло Србина у турској војсци који је откупио књиге. Крст је задржао капетан Бихаћа.

Сва писма преведена су на италијански пошто су све рукописне књиге заједно са писмима острошког калуђера пале у руке млетачких власти. Вјерујем да су све три књиге биле заједно. Тешко је претпоставити да је тај непознати Србин вратио само овај Општи лист манастира Острога. Вјероватно да је сва три рукописа задржао генерални провидур или неко други. Тако је ова књига звана Општи лист манастира Острога доспјела у Венецију. Преводилац Марино Вракјен направио је извјесне грешке у преводу. Неке потичу због намјерног преиначавања текста, као на примјер „света православна вјера“ преводи се са »*santa fede catolica*« (света католичка вјера). Друге грешке потичу због лошег читања оригинала на српском језику. Тако Вракјен „капетан бијачки“ преводи са »*capitano di Bichi*«. Из оваквог превода на италијански језик човјек се не би никада досјетио да је ријеч о Бихаћу. Такође, Вракјен није знао за шифровано писмо, па је наводно име неког српског кнеза превео као »*conte d'Islimschi Pasi*« из чега се не може ишчитати никакво српско име. И поред оваквих грешака, превод је адекватан оригиналу.

Књига је настала у времену од 1746. до 1768. године. Најстарији податак је запис о нападу Турака на Куче 1738. године, који је и накнадно последије догађаја могао бити уписан. Први податак о приложницима је из 1746. године. Пошто је књига попис приложника манастиру, та година мора се узети као почетак писања књиге. Само из неколико записа сазнајемо што су приложници поклонили манастиру. У свим осталим случајевима наведено је само лично име приложника и његово завичајно мјесто. Свакако то су били ситни прилози. Те поклоне треба више цијенити по њиховој моралној, него материјалној вриједности. Поклоници су, изузев незнатног броја, све сељаци. Та сиротиња је својим поклонима доказивала своју духовну и моралну приврженост једног манастиру чувару српске традиције и писмености. Као добротворе манастира Острога калуђери су уписали њихова имена и помињали, „појали“ одређеног дана приликом богослужења. По таквом садржају књига би се могла назвати и „Поменик острошки“.

Књига је уобичајеног црквеног формата, отприлике 10x18. Рукопис је, изузев на неким мјестима, врло читак. По рукопису писмо стиче се утисак да га је једно лице писало, али то је само претпоставка. Приликом објављивања овог документа оставили смо све недоследности писара, пошто не мијењају смисао ријечи. Једно исто име писано је на неколико начина. На примјер: Михаило, Мијаило, Микаило, Михајло. Имена мушка или женска су архаична и данас се ријетко употребљавају, изузев малог броја. Најчешћа мушка имена су са основом Вук. Честа женска имена су: Стана, Комленија, Ђерана итд. Ријетко женско име и за XVIII вијек је на примјер: Нишава и Фругана. Бројеви су обично писани словним знацима. Уколико је негдје употребљен арапски број, на то сам скренуо пажњу у тексту.

Докуменат има посебни значај за проучавање духовних и културних веза манастира Острога са осталим српским манастирима у Херцеговини и Црној Гори. Из пописа приложника види се колики је значај манастир имао као духовно и морално жариште на српски народ у: Херцеговини, Црној Гори, Србији и Босни. Највише приложника је из Ужичке нахије, а има их и из Крагујевца. Пада у очи мали број приложника из Црне Горе и Брда. Од брдских племена највише приложника има из Бјелопавлића. Знатно више је приложника из Херцеговине и Босне.

Душан Вуксан објавио је 1935. године књигу приложника манастира Острога. Та књига почиње са 1730. а завршава се са 1789. иако има каснијих записа „чак из половине прошлог вијека“.¹ Вуксан је посебно навео имена мјеста одакле су приложници, а посебно њихова имена. Таквим објављивањем изгубљена је веза између поријекла и имена приложника. У књизи коју је објавио Вуксан има укупно 72 записа у времену 1740. до 1898. године. Ради илустрације Вуксан је навео осамнаест.² У овом Општем листу манастира Острога само из Ужичке нахије наведено је 176 приложника.

Пошто књига коју је објавио Вуксан започиње приближно са истим временом као и Општи лист, поставља се питање у каквом односу су могле бити те двије књиге. Књига приложника манастира Острога је уређена тако да су у њу унијети подаци катастарског карактера, уколико се ради о непокретној имовини. Ти записи су формулисани у форми тестамена који има карактер тапије. Општи лист манастира Острога је у ствари поменик манастирских добротвора. Та два документа се међусобно допуњују, што је од великог значаја за проучавање духовног живота једног дијела српског народа.

Г. Станојевић

¹ Душан Вуксан, *Манастир Острог, његова књига приложника и други записи*, Записи, књ. XIV, 1935, 1.

² Исто, 2—7.

Знано да јест кога навојшти Морат-бег на Куча 1738. (Словни знаци и поново арапски бројеви: 1738).

Знано да јест кога бит крепка глад по Ерцеговини и Скендерији и бјеше ока жита по седам динара и по. Сама урметина ока по седам динари (!) и по. То бист на 1740. Од таковаго глад проче сохрани. (Последња ријеч нејасна).

Писа Марко Васојевић себи велики Сариндар. Бог да прости.

Са лијеве стране словним знацима датум 746. Очигледно треба да стоји 1746.

СЕЛО ПЕТРИЋИ. Знано да јест како приде, Вучан Бобићић Раславов ва манастир Острог и приложи 4 мотике винограда у Петриће, уз виноград от истока Буја унука Милутина Бошковића з друге стране от запада до винограда његова синовца Антонија. Тако дође и подписа сам својехотно за себе, осироте, од срдца, не имејше никога. Того ради да не имат нитко од његова сародства за то ријечи рећи или порећи његову ријеч и разорити јего прилог. Таковому разорителу разорио господ бог његов дом и праг и vase његово имење.

Уписа себе два саландара Икодрукчију (?) Анђи саландар. Четврту мотику приложи нека му је вјечни помен.

СЕЛО КУПИНО. Николу, Вучка, Вукосава, Вушка, Стану. ВАРОШ РИСАН. Алексу.

СЕЛО КРИВОШИЈЕ. Данојлу, Савку, Дмитра.

1742. КАШТЕЛ НОВИ. Комленију, монах Јова, Антонију, Комленију, Јевросиму.

1742. ГРАД ДУБРОВНИК. Саву. *(У десној колони види се на основу остатака исписаних слова да су била уписана још три имена. Није успио микрофилм).*

БОСНА, ДУВНО. Презвитера Симеона, Марка, Марију, Ђура, Петра, Ђетка, Анђу, Саву, Јану.

1752. БОСНА, СЕЛА ОКО САРАЈЕВА. Остоју, Стјепана, Јовану, Шепанију, Ивану, Круну, Лазару, Саву, Ружицу, Анђелију, Илију, Илију, Ђура.

БОСНА, СЕЛО КРУПАЦ. Петра, Вукосаву, Ивану, Јована, Цвијету, Петру, Сави.

НАХИЈА ЦРНИЦА, СЕЛО БОЉЕВИЋИ. Стану.

ЗДЈЕ МЈЕСТО КРАГУЈЕВАЦ. Станишу, Радована, Марију, Милојку, Радосава, Рахилу, Јефрема.

ЛИК. Марка, Николу, Јелисавету, Мају, Ђурчију.

БЈЕЛЦЕМ. Божа, Цвија, Вида, Петра, Сима, Хићима, Риста, Миха, Василија, Јована, Јакова, Павла, Максим, Доку, Јану, Манду, Јоку, Милију.

1745. ШЕЕР САРАЈЕВО. Јефимија, Петра, Ђурчка, Николу, Данила, Павла, Ружицу, Јовану, Јану, Милета.

1751. НАХИЈА ЗЕТА, СЕЛО ГОСТИЛ. Стану, Анђушу.

БОСНА ЗЕМЉА. Монахи Јелисавету, Петар, Сава, Марију, Анђелину, Танкоса, Стоја, Марију.

СИЊЕВО. Ђура, Анђелију, Илију, Јована, Милинка, Ђура, Саву, Петру, Петра.

ПЛЕМЕ ШИВА. Вукоту, Стојана.

РУДИНЕ. Анђу.

ГАЦКО. Секулу Димитра, Саву, Марка.

БАЊАНИ. Петра, Милована, Јану, Јерину, Данила, Илинку, Лилану.

ПЛЕМЕ РИЋАНИ. Данила, Петра, Јеку, Илинку, Тома, Стефан, Стевана.

НАХИЈА УЖИЧКА. Луку, Стану, Хајдану, Вукоту, Сенију, Вукоту, Милоша, Станоја, Вучку, Лилану, Јевре, Станицу, Мину, Санду, Михаила, Стоју, Цвију, Тодору, Алексу, Јакова, Василија, Јована, Радосава, Деспину и Захарију, Дамјана, Григорија, Алексија, Марка, Вукића, Милића, Ивану, Иконију, Петра, Илију, Вукосава, Тому, Луку, Шћепана, Давида, Лазара, Симеона, Деспину, Милицу, Мата, Петру, Саву, Пешу, Марка, Сима, Манду, Филотија, Стефана, Петра, Станоја, Гаврила, Стојана, Јована, Дмитра, Драгутина, Јанка, Вуја, Ђорђија, Атанасија, Дмитра, Михаила, Петра, Јегдосија, Марка, Тихану, Раослава, Стојана, Досту, Грујицу, Живка, Панта, Ратка, Радивоја, Николу, Гошну, Јездимира, Павла, Петра, Филипа, Тому, Ђетка, Петра, Живка, Петра, Остоју, Деспу, Вујадина, Шћепана, Новака, Ружицу, Остоју, Марка, Илију, Мијата, Андрију, Вуксана, Тодора, Радована, Јовану, Радосава, Милована, Марка, Аврама, Божу, Милосаву, Чића, Стамата, Николу, Петра, Саву, Мијата, Јована, Ковленију, Вулету, Јовану, Вујадина, Спасоја, Маринка, Марка, Ђура, Ивана, Петра.

ПЛЕМЕ РОВЦИ. Милутина.

ЗДЈЕ БОСНА. Божу, Петра, Јована, Николу, Јовану, монаха Макарија, Илију, Ђука, Миха, Виду, Марију, Илију, Дмитра, Цвија, Тому, Јована, Јова, Савку, Рада, Петра, Луку, Секулу, Петра, Луку, Јована, Убаву, Ивана, Цвија, презвитера Илију, Стана, Савку, Јану, Станивука, Радивоја, Стојана, Јована, Алексу, Иконију, Десанку, Милована, Конду, Јегду.

УЖИЧКА НАХИЈА. Алексу, Ђура, Николаја, Драгића, Божу, Николаја, Анђелију, Видака, Стана, Сима, Панта, Јовицу, Станоја, Петра, Стефана, Петра, Јована, Сава, Петра, Ђурђу, Марију, Танкосу, Анђелију, Сава, Михаила, Спасоја, Мару, Јована, Бојану, Јована, Анђелију, Мару, Јовану, Илију, Марију, Сару, Тодора, Риста, Трифуна, Стефана, Ђорђија, Риста, Сима, Трипка, Саву, Николу, Лаза, Максима, Драга.

ВАРОШ ПОДГОРИЦА. Писа Милош, Јово.

ПЛЕМЕ ДРОМЉАЦИ. Луку, Миаила, Јану, Драгутина, Огњану, Радоја, Саву, Симону, Марију, Вуја, Радоја, Бошка, Милутина, Коју, Ровијолу, Вукића, јеромонаха Макарија, монаха Симеона, монахију Марту, Вукоту, Тому, Брацана, Вукоту, Тому, Танкосу, Теодора, Вукоја, Анђу, Марију, Николу, Кузмана, Тодора.

КОКОТИ. Јован, Стојана.

СЕЛО ЛИВЕРОВИЋИ. Олгу, Анђу, Комленију, Сима.

СЕЛО ДУЧИЦЕ. Анка, Комленија, Комленију, Илинку.

МОРАКОВО. Мијушка.

СЕЛО ВАСИЉЕВИЋИ. Саву, Милоша.

СЕЛО ГРАНИЦЕ. Радоја.

ГРАД СПУЖ, МЈЕСТО СПУЖ. Јану, Стану.

СЕЛО ГУДЕЉИ. Вују, Јовицу.

СЕЛО РУБЕЖИ. Полексију.

СЕЛО БРШНО. Радоја, Ђурка, Јела, Саву, Илинку, Комненију, Јегду, Јова, Вукашина, Стану, Санду, Тодор, Вучету.

ГРАД ОНОГОШТЕ. Пешу, Радула, Докну, Стамата, Јовану, Јаницу.

СЕЛО ПОПИ. Данила, Вукосаву, Ђешну, Вукота, Марка.

ПЛЕМЕ БРАТОНОЖИЋИ. Нижу, Марију, Стану, Секулу, Божа, Сћепана, Лака, Вулу, Ђерка, Вешка, Према, Николу, Рада.

СЕЛО БЛИГАВЦИ. Вукосава, Вукоту, Ђеру.

СЕЛО МИЛОЧАНИ. Рада.

СЕЛО КУТА. Милутину, Вукашина, Круну, Ивана, Лака, Вују, Вујина, Вују, Радула, Симона, Премташа, монахију Марију.

СЕЛО СЛАП. Радана, Дмитра, Сима, Ивана, Андрију, Сима, Ану, Тодора.

СЕЛО ВИР. Круну, Тома, Драгутина, Божо.

СЕЛО ОЗРИНИЋИ. Петронија, Јована, Јевросиму, Стану, Степанија, Јова, Димитрија, Лилану, Милутина, Ђеру, Антонија, Мару, Канду, Јањима, Канду, Јегда, Вучету, Константин, Јевросиму, Алексу, Сћепну.

СЕЛО КОЧАНИ. Пиноја (?), Вука, Сенију, Стјепана, Јевросиму, Вукоту, Доку, Пешана, Стоју, Антонија, Вула.

СЕЛО РВАЋЕВО. Павића.

СЕЛО ДРАГОВОЉИЋИ. Вула, Милоша, Ђирака, Вукашина, Тому, Лакету, Рада, Вукашина, Анђа, Секула, Горду.

СЕЛО ЧАЋЕЛИЦА. Драгутина, Вукашина, Ђерманку, Ђерасиму, Доставу.

СЕЛО КЛИЧЕВО. Војна, Тома.

ПРИМОРЈЕ. ЛУШТИЦА. Знано буди како дође Андрија Марка Требчевића, поклонити се светитељу Василију и обешта се послати по 2 боце уља у кандило више светитеља Василија да му будет спомен живим и усаним вагом и то по његову поштвују служисмо бденије в кој дође да да цекин калућеру монастира Острога.

СЕЛО ТРЕБЈЕСА, ПЛЕМЕ НИКШИЋА. Ивана, Марка, Дракула, Јану, Димитрија, Вукадина, Јова, Стачу, Радоја, Раосава, Вукашина, Луку, Јездимира, Тодора, Данила, Теодора, Јану, Марка, Јевросима.

1758. Знамо да је јест како приде син Алексене Николина из Рисна именом Марко родом Никшић от села Требјесе. Приде

поклонит се светитељу Василију и приложи лијеп прилог светитељу. Паки обећа се на годину силати по 2 боце зејтина у кандило светог Василија. Метну себе ва општину и деже и друго братство сатвори себе добри спомен. Бог да га прости и помилујет.

Помени господи раба твојего Марка.

Мјесца јунија 4. дан.

СЕЛО ГРЛЕ. Јована.

ВУКАВЦИ. Ивана.

ВАСОЈЕВИЋИ. Петра, Стану, Сћепанију.

ЊЕГУШИ. Лаза, Ђура, Сенију.

МИРАЦ. Пера.

ПЛЕМЕ КУЧИ. Радоњу, Рада, Бошка, Петра, Јова, Ђерану, Илију, Радоја, Вела, Ђипрану.

ПЛЕМЕ КЧЕВО. Милоша.

СЕЛО КУПИНО. Таду, Николу, Вука.

ПЛЕМЕ ПИПЕРИ. Матијаша, Илинку, Брацан, Платану, Стану, Кондију, Ђетка, Лакоча, Драгоја, Тому, Стамену, Јевросиму.

СЕЛО ОСОЈНИК. Ђура, Мира, Јова, Јована, Станка.

СЕЛО ЛАЋИ. Јован, Гаврило, Пејо.

ВАРОШ ПОДГОРИЦА. Илија, Петра, Вука, Тодна, Стану.

СЕЛО КАЛЕЗИЋА. Вука.

СЕЛО БОГЕТИЋИ. Раосава, Јована, Вују, Радоја, Радуна, Олбијану, Дмитра, Петра, Мићу, Данојлу, Вукадина, Раосав.

ДРАЧЕВИЦА. Вука, Перишу.

СЕЛО ОЗРИНИЋИ ЧЕВСКИ ЦРНА ГОРА. Матија, Вуксана, Милића, Дамјана, Михаила, Вука, Вукала, Станоја, Милоша, Томаш, Оташа, Сава.

СЕЛО ДО. Милисава, Ђерану, Сима, Симону, Павића, Стокнуну, Ђукана, Милисава, Ђерену, Милоша, Стану, Микаила, Николи, Аћиму, Госпаву, Ђура, Вуја, Петра, Ђерана, Ику, Јовану, Јанка, Крстину.

СЕЛО СТУБИЦА. Горчина, Рада, Доставу, Марију, Мијаила, Рада, Радула, Лака, Јанићија, Ивану, Горчина, Радула, Лакића, Милоша, Котну.

СЕЛО ПОВИЈА. Мирка, Вучету, Георгија, Мијушка, Анђелију, Данојлу, Вуја, Дрека, Вукосава, Вука, Илију, Бошка, Андрију, Бошка, Драгутина.

КУЋА МИЈУШКОВИЋА. Петра, јеромонаха Гаврила.

СЕЛО ВИТАСОЈЕВИЋ. Канду, Станка.

СЕЛО ДРЕНОВШТИЦА. Вукашина, Вука, Вучету, Ђерану, Јевросиму, Ненаду, Секулу, Доставу, Луку, Ивана, Ђуки, Лазара, Лазара, Саву, Рада, Андрију, Данојлу, Вука.

СРЛО ВИТИСЈЕЧА. Пешу, Јагиту, Бошка, Гаврила, Ивана, Вукота, Станко, Драгића.

СЕЛО СРЕДЊА ГОРА. Марка, Пероша, Радула, Лиљану, Деспину, Бошка, Доставу, Стјепана, Кондија, Симона, Стјепана,

Бука, Анка, Доставу, Јанка, Пероша, Лазара, Николу, Милоша, Кондију.

СЕЛО ПОДКУПИЋ. Комленију, Бука, Ивана, Нишаву, Према, монахију Софронију, Филипа, Бојана, Станку, Саву, Ђерану.

СЕЛО ПАПРАТИ. Тимотеја, Вучету, Мрвоша, Мару, Вучету, Вукоту, Вучура, Хајдану.

СЕЛО ГОСТОЈЕВИЋИ. Вукадина, Драгојлу.

ВАРОШ ПОДГОРИЦА. Вуксана Мирка, Ђерану, Мароја, Ненезу, Мирка, Ђерану, Стојана, Вукца, Милићентију, Стану, Живану, Ђеру, Стојана, Милијану, Ружу, Ивана.

ГРАД ЖАБЉАК. Стојана, Ђерану, Јеку, Јекну, Тома, Ива, Марка, Стојана, Манду, Ивана, Андријану, Милоша.

СЕЛО ЦЕРОВО, ПЛЕМЕ ПЛЕШИВЦИ. Радула, Милоша, Давину, Ђура, Јану, Анку, Бука, Данојлу, Стјепанију, Вукадина, Јована, Јану, Ђанду, Росну, Ивана, Петра, Николу.

СЕЛО КУШЕВАЦ. Мијушка, Станоја, аМрију, Вукадина, Јану, Раду, Станоја, Велимира, Станка, Радоја.

СЕЛО СЛАТИНА. Петронија, Стамата, Рада, Манду, Станоја, Радону, Бука, Рада, Радула, Јакова, Вукајла, Јану, Аћиму, Алексу, Рада, Паву, Јовану, Бука, Рада, Стамата, Доставу, Ивана, Василија, Радоја, Петронија, Вукоту, Батрића, Вучина, Батрића, Чеја, Дрекца, Стјепана, Јова, Ђерану.

СЕЛО МАРТИНИЋИ. Теодосија, Стојана, Томаша, Манду, Тијану, Драшка, Радону, Вукајла, Хоташа, Маргариту, Андријану, Кату, Гаврила, Мирка, Анђелију, Милића, Утвију (?), Фругану, Мирјану.

СЕЛО КОЛАШИНОВИЋ. Јована, Косић, Савну.

СЕЛО ПОВРАЋЕ. Павића, Марију, Рада, Вукашина, Вилипа, Вуја, Ивана, Мишка, Јевросиму, Радула, Сенију, Дивину, Бука, Вуја, Рајича, Марију, Тихану, Ерака, Марка, Милутина, Јована, Вукосава, Вучету, Ђерану, Стану, Шалету, Павића, Ненаду, Ивана, Бошка, Ивана, Вуја, Бошка.

ЛАЗАРОВИЋИ. Дмитра, Живка, Милију.

СЕЛО ВУЧИЦА. Премташа, Вукашина, Хоташа, Сенију, Кату, Премташа, Јована, Милоша, Деспину, Вукосаву, Премта, Павића, Пешу, Бука, Петра, Стану, Владану.

СЕЛО СРЕТНА. Рада, Вуја, Јанка, Алексу, Рада, Исаију, Алексу, Рада, Илију, Секулу, Пероша, Према, Јанка, Марију, Андру, Премташа, Саватија, Милоша, Радивоја, Рајића, Хајдану, Јовану, Вукашина, Премташа.

СЕЛО ВИНИЋИ. Андрију, Дрекца, Јована, Росну, Вуксана, Бука, Хоташа, Савића, Дмитра, Станоја, Милоша, Сенију, Мару.

СЕЛО МИОКУСОВИЋ. Вуја, Вуксана, Драгића, Доставу, Росну, Ђерманку, Милоша, Николу, Тодора, Јована, Вујимила, Вукодина, Рада, Бошка, Стјепана, Јанка, Тијану, Тиодора, Стјепана, Марију, Јову, Стјепана, Канду, Бошка, Сћепанију, Јану,

Драгића, Вујислава, Илију, Радоја, Вучића, Ненаду, Савна, Јану, Нинку.

СЕЛО ДАБОЈЕВИЋИ. Ђура, Маргиту, Вукоту, Јевросиму, Јовану, Мићу, Стјепана, Вученка, Илију, Јована.

СЕЛО ДУБРАВА, БЈЕЛОПАВЛИЋИ. Вукосава, Павића, Стану, Вукића, Вукосава, Мару, Рајича, Вуку, Пешу, Вукашина, Вукосаву, Јована, Бојану, Вујадина, Јокана, Вуксана, Саву, Лиљан, Стану, Радула, Николу, Симона, Радоја, Јелу, Рајића, Радулицу, Деспину, Вука, Милоша, Вукадина, Рахосава, Комленију, Лиљану, Ону, Вукадина, Ивану, Драшка, Радула, Вилипа, Данојлу, Пешу, Лазара, Огнана, Петра, Драгојла, Дамјана, Андрију, Гаврила, Богића, Јовану, Пеја, Вукашина, Вука, Вукосава, Вукића, Радула, Вукашина, Вука, Паја, Рахослава, Мару, Станку, Радону, Тому, Милутина.

ЗДЈЕ ВАПИСУЈУТ СЕ ЧЕРНОРИЗИЦЕ. Јелисавду, Марију, Јевросиму, Теодосију, Марију, Јелисавету, Теодосију, Јелисавду, Марту, Ђерасиму, Ану, Марију, Јелисавду, Теодосију, Јевросима, Теофину, Теодосија, Марију, Ану, Марију, Јану, Јелисавду, Теодосију, Софронију, Теодосију, Марију, монахију Марију, монахију поје сваку. Рабу божију Мирјану. 1760 (арапски бројеви).

ЗДЈЕ ВАПИСУЈУТ СЕ ПРЕЗВИТЕРИ. Станка, Шепана, Вићинтија, Живка, Станоја.

ЗДЈЕ МОНАСТИР СВЕТА ТРОЈИЦА. Зарија, Данила, Никодима.

ЗДЈЕ МОНАСТИР БИЈЕЛА. Арсенија, Стефанију.

СЕЛО ГРДОМАНИ. Вујадин, Радула, Градомни, Пешу, Илинку.

СЕЛО ЂУРИЛАЦ. Хоташа, Драшка.

ЗДЈЕ МОНАСТИР ТУШИМЈА. Теодосија.

ЗДЈЕ МОНАСТИР ДОВАЉА. Није уписан нико.

ЗДЈЕ МОНАСТИР АХРАНГЕЛ. Ананију.

ЗДЈЕ МОНАСТИР ДОБРИЛОВИНА. Васија, Никона.

ЗДЈЕ МОНАСТИР МИЛЕШЕВА. Јоаникија.

ЗДЈЕ МОНАСТИР МОРАЧА. Теодосија, Јова, Стефана, Херуфима, Јосива, Неовита, Илариона, Авесалума, Аксентија, Стефана, Теодора, Фиктора, Мијаила, Григорија, Елтимија, Нектарија, Антонија, Луку.

БЛАГАЈ. Марка.

ЗДЈЕ МОНАСТИР ПИВА. Аксенија, Герасима, Арсенија, Саватија.

ЗДЈЕ МОНАСТИР ДОБРИКЕВО. Захарија, Ђерасима, Данила, Авакума, Фисариона.

МОНАСТИР СВЕТИ ЛУКА. Максима, Луку, Теодосија, Илариона, Василија, Аврамија, Никона, Софронија, Арсенија, Атанасија, Томаш, Стојана.

ЗДЈЕ МОНАСТИР КОСИЈЕРЕВО. Јоаникије, Василија, Висариона.

МОНАСТИР ЖИТОМИСЛИК. Марко, Дувно, Миаило, Драгосавац. У манастир Острог. . . (На посљедње двије ријечи разливено мастило. — Г. С.).

МОНАСТИР ЗАВАЛА, ХРАМ ВАВЕДЕНИЈЕ. Јеромонах Симеона.

МОНАСТИР ТРЕБИЊЕ. Јоаникија, Аксентија, Симеона, Стефана, Јосифа, Георгија.

ЗДЈЕ МОНАСТИР ЖУПА. Максима, Луку, Теодосија, Василија, Аврамија, Никома, Вилотеја, Арсенија, Совронија, Атанасија, Херуфима, Симеона, Димитрија, Саватија, Исаију, Саватија, Јоакина, Арсенија, Данила, Вихтора, јеромонах Исаију.

СЕЛО ЗАГРАД. Пеја, Бошка, Јована, Вукашина, Вукашина, Комленију, Вукашина.

ЗДЈЕ ВАПИСУЈУТ СЕ АРХИЕПИСКУПИ, ЈЕПИСКУПИ. АРХИЈЕРЕЈИ И МИТРОПОЛИТИ. Пајсеја, Симеона, Варлама, Локина, Максима, Илариона, Симеона, Василија, Дионисија, Саватија, Фисариона, Херуфима.

Митрополита захлмског Арсенија помени. (Посебни запис при дну стране Г.С.).

ЗДЈЕ МОНАСТИР ЦЕТИЊЕ. Сава.

ЗДЈЕ МОНАСТИР ОСТРОГ. Антонија, Стефана, Никодима, Георгија, Симеона, Исаију, Василија, Аксентија, Теодосија, Јосива, Максима, Наканора, Миаила, Георгија, Василија, Стефана, Филотија, Пајсеја, Јова, Христофора, Вилипа, Петронија Василија, Јована, Јефрема, Исаију, Рада, Николу, Божа, Леонтија.

Биљешка црквеног карактера. Јеже рече господ: јей, јей, ни, ни што нест, нест, што није да не будет. Да није противан црквеном уставу и закону христјанскому, да не будет подобан Дјатану и Афирону јакоже и они противише се закону и посред плка пождрет из земла.

И да не будет на нас от више речених ничтоже она благословеније савише от бога васедржителја и пречистије јего боготер и васех светих и рукаг нија над нами савише. И покров пресветије богородице да покриет нас и заступит и сахранит.

Слиједе безначајни записи. Један запис је без датума и гласи: „Да се зна када би рат велики“. Други запис је о походу Турака на Куче 1738. године што је већ записано на почетку књиге.

На посљедњој страници је објашњење о самој књизи које гласи:

Сија божаствена књига глаголема Обшти лист манастира Острога, васијуже пишутсе обшта братија храма Ваведенија пресветије владичице нашеје богородице и присно дјеви Марије и господина угодника и матере јего пречисте дјевице богородице свјато почившаго архијереја Василија србскогo учитела јеже јест ва Острозе пребиваеџ цел и нераздрушим и чудес даре истајаеџ са вероју и благовјением приходејших ка њему поспјеше-

нијем и молитвама пречистие богоматере и твојег архијереја гн. Василија. Многажди дарујешу јему чудејствија јего бивајема недужним здравие и исцеление. И јако да славим бивает бог с тијем својим угодники јакоже рекоста нелажна уста твоја господи в тиже и повјест ме пред чловјеки исповем и аз живот вјечни дају им.

И да нитко же смјет дрзнути по јарости исписати или по лубови написати да не будет то никако же да не васпримит кле-тву пописаному.